

Värnamo kommun

Rektorn vid Enehagens skola

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Enehagens skola
i Värnamo kommun

Tillsyn i Enehagens skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Värnamo kommun under hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Enehagens skola besöktes av Skolinspektionen den 22 och 23 september 2014.

Fakta om skolenheten

Enehagens skola ligger centralt belägen i Värnamo. Skolenheten bedriver utbildning i förskoleklass och i årskurserna 1 till och med 5. Sammanlagt går det 376, inklusive de 61 barn som går i förskoleklassen, elever på skolenheten. Av dessa elever är det cirka 65 elever som går i det så kallade montessorispåret. Personalen är indelad i sex arbetslag, varav ett med montessoriinriktning, som ansvarar för olika årskurser. Skolan leds av en rektor.

Enligt nationell statistik för läsåret 2012/2013 når nära 80 procent av eleverna i årskurs 3 de nationella kunskapskraven i det nationella ämnesprovet i matematik. Lägst måluppfyllelse är det i delen som handlar om problemlösning. Motsvarande resultat i svenska är att 85 procent av eleverna når kunskapskraven i det nationella ämnesprovet i svenska, lägst måluppfyllelse är det i området skrivuppgift stavning interpunktion. Det finns ingen nationell statistik för de elever som läser svenska som andraspråk då det är för få elever.

Skolenheten redovisar att alla elever i årskurs 3 når kunskapskraven i de naturorienterande ämnena och samma resultat redovisas i de samhällsorienterade ämnena läsåret 2012/2013. Skolenheten redovisar äldre statistik för årskurs 5 läsåret 2010/2011 där alla elever når de nationella mål för undervisningen, som fanns i årskurs 5 vid den tiden, i alla ämnen förutom i ämnena engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk.

Helhetsbedömning

Skolenhetens övergripande resultat, utifrån en sammanställning av elevernas skriftliga omdömen, sammanställs av rektorn och den så kallade kvalitetsgrupp som finns vid skolan. Resultaten diskuteras med personalen vid skolenhetens arbetsplatsträffar. Många omorganisationer har skett under senare år. Detta har skett på grund av att många lärare har slutat och nya lärare har kommit. Det är av stor vikt att rektorn, bland annat utifrån den stora personalomsättningen, tar till vara resultaten på skolenheten och ser till att all personal fokuserar på och jobbar mot samma mål och att åtgärderna utgår från de resultat skolenheten uppnår.

De elever som riskerar att inte nå kunskapskraven som minst ska uppnås är identifierade och åtgärder är insatta. Det finns elever som ingår i en liten

grupp. Denna grupp har under åren succesivt växt fram. Numera är denna grupp permanent där eleverna till huvuddel genomför sin utbildning. Rektorn måste se till att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp är fattade för de elever som ingår i denna grupp.

Av tillsynen framkommer inget annat än att eleverna trivs och känner sig trygga på skolan. Tillsynen visar att det vid Enehagens skola finns vissa bekymmer med studieron, framför allt i vissa klasser. Samtal med rektorn och lärare visar dock att ett aktivt arbete pågår och att insatser vidtas på många olika nivåer för att åtgärda situationen.

Läroplanen bedöms vara väl implementerad på skolan. Ett exempel på detta visas genom att eleverna medges ett gott inflytande över undervisningen och att lärarna kommunicerar och diskuterar mål och kunskapskrav enligt läroplanen med eleverna. Enehagens skola behöver dock se över de så kallade fruktstunderna som förekommer i många klasser. Fruktstunderna, i den form de har vid inspektionstillfället, innebär att eleverna regelbundet belastas med avgifter genom att de förväntas ha med sig egen frukt till skolan.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Värnamo kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska **senast den 16 februari 2015** redovisas för Skolinspektionen.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Värnamo kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Rektorn ska enligt skollagen ansvara för att det tillsammans med lärare, övrig personal och elever bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolenheten. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen uppfylls. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Intervjuer med lärare på Enehagens skola visar att lärarna diskuterar kunskapsresultaten i små grupper och även på en övergripande nivå vid skolen-

hetens gemensamma arbetsplatsträffar. Vid intervjuer med lärare framkommer också att det under senare år har skett en stor personalomsättning. Detta har gjort att personal har fått förändrade arbetsuppgifter och därmed har mycket tid gått åt till att komma in i nya arbetslag och rutiner. Lärarna uppger i intervjun att de saknar framförhållning och stabilitet, då en del personalförflyttningar har skett på kort varsel, vilket negativt påverkar kontinuiteten i det systematiska kvalitetsarbetet.

Trots att skolenheten har gjort en sammanställning av elevernas omdömen och haft gemensamma diskussioner saknas det en analys och utifrån analysen vilka adekvata åtgärder skolenheten på ett övergripande sätt ska genomföra. Ett exempel på detta är att lärare och elever i intervjuerna anger att studieron kan bli bättre i vissa klasser. Lärarna säger att de diskuterar detta inom arbetslagen men att man på skolenheten inte tillsammans kommit fram till några goda exempel på hur man ska arbeta för att studieron ska förbättras utan det är upp till varje lärare att försöka skapa detta. Lärarna anger i intervjun att de bland annat ska arbeta med att stärka samarbetet mellan lärare och skapa en vision för skolenheten.

Rektorn medger i intervjun att analysen av skolenhetens resultat tydligare borde ligga till grund för de skolövergripande åtgärder som ska vidtas och att detta borde diskuteras mer med all personal på skolan. Rektorn säger också att inför detta läsår har inte gemensamma åtgärder diskuterats i syfte att höja kunskapsresultaten.

Skolinspektionen kan konstatera att skolenhetens egna resultat och behov inte alltid ligger till grund för det utvecklingsarbete som bedrivs på skolenheten. Rektorn och lärarna lägger allt för mycket kraft och tid på att lösa akuta och snabbt uppkomna problem, inte minst genom omorganisationer, vilket gör att skolenhetens resultat inte alla gånger ligger till grund för ett mer långsiktigt systematiska kvalitetsarbetet.

Rektorn måste således tillsammans med lärare och elever se till att det utifrån skolenhetens identifierade behov bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete bestående av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på hela skolenheten och som syftar till att nå mål och kunskapskrav enligt läroplanen.

Författning

4 kap. 4 och 5 §§ skollagen.

Lgr 11, 2.8. Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Värnamo kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Utbildningen ska vara avgiftsfri med undantag för enstaka inslag som medför en obetydlig kostnad för eleverna.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen vara avgiftsfri med undantag för enstaka inslag som medför en obetydlig kostnad för eleven. I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever.

Vid intervjuer med eleverna på Enehagens skola framkommer att de dagligen har så kallade fruktstunder. Detta innebär, framförallt för de yngre eleverna, att de vid en bestämd tid varje dag sitter samlade och äter sin medhavda frukt samtidigt som en pedagog har högläsning. De barn och elever som inte har med sig någon frukt kan, enligt eleverna, bli bjudna av en kompis annars får de klara sig utan. Enligt eleverna erbjuds de inte alla gånger någon frukt från skolan om de har glömt att ta med hemifrån. För de äldre eleverna är fruktstunden inte en organiserad verksamhet på samma sätt som för de yngre, utan dessa elever kan äta sin frukt under förmiddagsrasten. Även de äldre eleverna uppger att skolan inte alla gånger erbjuder frukt till de elever som inte har med sig någon. Huvuddelen av eleverna uppger att de känner att det är ett krav att de ska ta med sig en frukt hemifrån varje dag.

Enligt lärarna är det inte ett krav för eleverna att ha med sig en frukt hemifrån. Lärarna informerar föräldrarna och säger att eleverna får ta med sig frukt men att det är frivilligt. Om en elev vill ha en frukt och inte har någon med sig kan lärarna gå till fritids och hämta men de uppger samtidigt att det inte alltid finns frukt där. Lärarna medger vidare att de i undervisningen har moment där eleverna ska kunna äta en medhavd frukt.

Rektorn säger i intervjun att de har diskuterat fruktstunderna på skolan och att olika besked har kommit från lärarna men att hon inte har drivit frågan vidare. Rektorn uppger också att det kan finnas elever som upplever det som om de ska ha med sig en frukt hemifrån varje dag.

Skolinspektionen bedömer att som en del i den pedagogiska verksamheten ha inslag i form av att eleverna ska ha med sig frukt medför en kostnad för eleven och dess vårdnadshavare. Även om denna kostnad vid varje tillfälle kan anses

vara obetydlig är det en otillåten avgift eftersom kostnaden förekommer löpande under terminen och således inte vid enstaka tillfällen.

De elever som inte har med sig frukt får inte alltid en frukt från skolan och kan därmed inte fullt ut delta i den pedagogiska verksamheten som skolenheten ordnar. Att som en del i den pedagogiska verksamheten ha inslag i form av att eleverna ska ha med sig frukt varje dag medför en kostnad för eleven och dess vårdnadshavare. Även om denna kostnad vid varje tillfälle kan anses vara obetydlig är det en otillåten avgift eftersom kostnaden förekommer löpande under terminen och således inte vid enstaka tillfällen. Vidare uppfyller avgiften inte kravet på frivillighet eftersom aktiviteten inte är öppen för alla. De elever som av olika anledningar inte har med sig frukt får inte alltid en frukt från skolan och kan därmed inte likvärdigt delta i utbildningen.

Rektorn måste därför se till att utbildningen utformas med ett innehåll som bygger på en avgiftsfri verksamhet och inte på regelbundna inslag som innebär kostnader för eleverna.

Författning

1 kap. 8 § skollagen.

9 kap. 8 och 9 §§ skollagen.

10 kap. 10 och 11 §§ skollagen.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen har funnit följande brist men avstår enligt 26 kap. 12 § Skollagen (2010:800) från att ingripa.

Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn fattar inte beslut om placering i särskild undervisningsgrupp enligt författningarnas krav.

Motivering

Enligt skollagen får rektor, om det finns särskilda skäl, fatta beslut för en elev som innebär att särskilt stöd ska ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den eleven normalt tillhör.

Det finns elever på skolan som ingår i en liten grupp. Denna grupp har under åren succesivt vuxit fram. Numera är denna grupp permanent då de elever som är placerade i denna grupp till huvuddel genomför sin utbildning inom grup-

pen. Rektorn uppger att det inte finns några särskilda beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. De beslut som är tagna beskrivs i elevernas åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av. Åtgärdsprogrammen beskriver att eleverna till del kan vara i en liten grupp men inte något om tidsomfattning eller särskilda skäl till varför eleverna placeras i denna grupp. Det framgår inte heller helt klart att gruppen är en särskild undervisningsgrupp. Ett av dessa åtgärdsprogram har blivit överklagat till Skolinspektionens överklagandenämnd. Utfallet av detta överklagande blev att skolan behöver skriva om åtgärdsprogrammet. Rektorn meddelar vid tillsynen att de nu skriver om alla åtgärdsprogram och att de fattar separata beslut om särskild undervisningsgrupp där det tydligt framgår omfattning i tid för de som placeras i särskild undervisningsgrupp och på vilka grunder dessa beslut fattas. Eftersom skolan nu fattar nya beslut om särskild undervisningsgrupp i enlighet med författningarnas krav för samtliga berörda elever bedömer Skolinspektionen att nödvändig rättelse har vidtagits och väljer därför att avstå från att ingripa.

Författning

3 kap. 9 och 11 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredare Viveka Berglund deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Ebba Svartz

Beslutsfattare/ Undervisningsråd

Per Joel Jarlunger

Föredragande/ Undervisningsråd

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.